

ρισμένον, καὶ δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ διὰ μιᾶς δλας τὰς ιδιότητας τινὸς πράγματος, ἀνάγκη πᾶσα νὰ διαχωρίσωμεν αὐτὰς, διὰ νὰ τὰς ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, καθὼς ἴδομεν ὅτι κάμνομεν διὰ τὸν ὁποῖον ἀνεφέραμεν καρπὸν.

Αἱ ἰδέαι μας εἶναι ἀκόμη γενικαὶ ἢ μερικαί. Γενικαί, ὅταν μᾶς παριστάνωσι κοινόν τι εἰς πολλὰ πράγματα, ὡς ἡ ἰδέα τοῦ ἕψους εἶναι γενικὴ, διότι ἀνήκει εἰς πᾶν τὸ ὑψηλόν, εἴτε ἄνθρωπον, εἴτε δένδρον, εἴτε οἶκον κτλ. Μερικαὶ δὲ, ὅταν παριστάνωσιν ἐν μόνον ὑποκείμενον, ὡς Ἄριστοτέλης, Πλάτων, Λεϊβνίτιος κτλ.

Αἱ ἰδέαι μας, τέλος, εἶναι ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι. Σύνθετοι εἶναι ὅταν παριστάνωσι πολλὰ πράγματα ὁμοῦ ἅτινα δύνανται νὰ χωρισθῶσιν. Οὕτως, ἔχοντες τὴν ἰδέαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἔχομεν συγχρόνως καὶ τὰς ἰδέας τῆς χειρὸς τοῦ ποδὸς, τῆς κεφαλῆς κτλ.

Ἡ ἀπλή ἰδέα δὲν δύναται νὰ διαχωρισθῇ, ὡς παρ. χόρ. ἡ ἰδέα τῆς ἀληθείας, ἡ ἰδέα τῆς ὑπάρξεως. Διότι πράγμα τι εἶναι ἀληθές ἢ δὲν εἶναι, ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει.

Ἡ ἀπλή ἰδέα εἶναι καὶ γενικὴ. Ὅλαι δὲ καὶ αἱ ἀπλαῖ καὶ αἱ σύνθετοι ἰδέαι εἶναι ἀφηρημέναι ἰδέαι.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΗΛΥΘΟΥΣ

ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ.

Πάντοτε σχεδὸν δύναται τις νὰ κάμῃ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἕκαστος ἱστορικὸς παρέστησε τὸν αἰῶνα, καθ' ὃν ἔτυχε νὰ γράψῃ ὡς τὸν χειρότερον τῶν πρὸ αὐτοῦ, διότι ἔκρουσε μόνον διὰ τὴν κακίαν τῶν ἄλλων ἐποχῶν, πλήν

ἡ σφάνθη καὶ ἰδετὴν τῆς ἰδικῆς του. Ἡ παρατήρησις δ' αὕτη ἐπεκτείνεται καὶ δι' ὅλους μας ἐν γένει τοὺς ζῶντας τὴν σήμερον, εἴτινες (ὡς λέγει καὶ ἀρχαῖός τις Συγγραφεὺς) ἐπαινοῦμεν ἀδιακόπως τοὺς παρελθόντας χρόνους, τοὺς ὁποίους οἱ πατέρες μας κατεχράσθησαν, καὶ καταχρώμεθα (κατὰ τὸ λέγειν μας) τοὺς παρόντας τοὺς ὁποίους τὰ τέκνα μας θέλουσιν ἐπαινεῖν. Ἄν ὅμως τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτως, κατὰ φυσικὸν λόγον ὁ κόσμος τοιοῦτον ἤθελε χειροτερεύειν, ὥστε οὐδεμία ἀσφάλεια, καὶ ἐπομένως οὐδεμία κοινωνία ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἐντὸς αὐτοῦ πλέον. Διότι ἂν ἐκάστη ἐπερχομένη γενεὰ ἐπαινῆ τὸ παρεληλυθός, πλὴν καταχρᾶται τὸ παρὸν, πόσον καλοὶ πρέπει νὰ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, καὶ πόσον κακοὶ πρέπει νὰ ἔγιναν τώρα κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν, ὁ κατακλυσμὸς τῶν ὑδάτων δὲν ἤθελεν εἰσθαι ἀναγκαῖος, καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κατακλυσμὸς πυρὸς μόλις ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ Θεραπείαν. Ἄλλ' ἄς κάμωμεν ἀκόμη καὶ τὴν παρατήρησιν ποῖοι εἶναι οὗτοι οἱ ἐπαινέται τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν;— Οἱ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν ἀναμφιβόλως, τοὺς ὁποίους οἱ νέοι (μὴ γνωρίζοντες διόλου τὴν ἰδικὴν των ἐποχὴν) ἀκούουσι καὶ πιστεύουσιν ὡς ἔχοντας ἱκανὴν πεῖραν περὶ αὐτῆς. Ἄλλὰ δὲν συλλογίζομεθα ὅτι ὁ γέρον κατὰ φυσικὸν λόγον πρέπει νὰ ὑπερυψόνῃ τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός του, ὁ ἀδύνατος τὴν ἐποχὴν τῆς δυνάμεώς του, ὁ ἀσθενὴς τὸν χρόνον τῆς εὐρωστίας του, καὶ ὁ ἀπηλπισμένος τὴν παλίρροϊαν τῶν ἐλπίδων του! Ἄλλὰ φεῦ! οἱ καιροὶ δὲν μετέλλαξαν, ἡμεῖς μετηλλάξαμεν.

ΤΑ ΚΑΛΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ.

Πόσα ἐλαττώματα ταπεινόνοντα τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπιφέροντα τὴν ἐνδειαν καὶ τὴν ἀθλιότητα, προέρχονται κυρίως ἐκ τῆς ἀμελείας καὶ τῆς ὀκνηρίας μας!